

фунти стерлінгів тощо), яка має законний статус пропозиції	(Bitcoin) без законного статусу пропозиції
Прийняття	
Установами, крім емітента	Лише у межах специфічного віртуального співтовариства
Правовий статус	
Мають	Не мають
Емітент	
Законно визначена установа, що є емітентом електронних грошей	Приватна компанія або приватна особа, що діють у межах власних рішень і суджень
Пропозиція грошей	
Фіксована	Не фіксована (залежить від рішення емітента)
Можливість викупу	
Гарантовано (за номінальною вартістю)	Не гарантовано
Регулювання та нагляд	
Здійснюється	Не здійснюється
Види ризиків	
Операційний	Правовий, кредитний, ліквідності, операційний

У переважній більшості країн світу до криптовалют ставляться упереджено, зокрема в Північній Америці, Євросоюзу та Азії. Незважаючи на неоднозначне ставлення науковців та практиків до віртуальних грошей, популярність криптовалют зростає в усьому світі. Наприклад, Чехія та Велика Британія запровадили власні віртуальні валюти; у Австралії, Німеччині, Польщі біткоїн офіційно вважають фінансовим інструментом. В Україні біткоїн віднесено до грошових сурогатів.

Література

1. Карчева Г.Т. Віртуальні інноваційні валюти як валюти майбутнього / Г. Карчева, С. Нікітчук // Фінансовий простір. – 2015. – № 2 (18). – С.24-30.
2. Пантелеєва Н. Нові форми грошей в умовах формування інформаційного суспільства / Н. Пантелеєва // Вісник національного банку України. – 2015. - № 5. – С. 25-31.

Коверза В. С., к.е.н., доцент
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

РЕСУРСНЕ «САМОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ» ПРИ КРЕДИТУВАННІ ПО ОВЕРДРАФТУ

Від того, наскільки банки приділяють увагу формуванню капіталу, залежить їх спроможність активно здійснювати банківські операції та надавати послуги, фінансова стійкість банківської системи, її місце і роль у подальшому розвитку економіки країни, інтеграції банківської системи у світовий

фінансовий ринок. Тому найважливішим напрямком зміцнення банківської системи країни є зростання рівня концентрації банківського капіталу шляхом залучення коштів самих банків, їх клієнтів, капіталізацію їх прибутку.

Дослідженню основних аспектів складної і багатопланової проблеми банківського капіталу присвячені праці багатьох провідних вітчизняних та зарубіжних економістів: А.П. Вожжова, Н.Е.Грязнової, О.Д. Дзюблюка, Н.Е. Егорової, Е.Ф. Жукова, В. Кириленка, Т.Д. Косової, Ю.Є. Лютого, Н.А. Малиш, А.М. Мороза, С.В. Мочерного, Л.О. Омелянович, К. Паррамоу, О.О. Папаїки, А.А. Пересади, А.М. Поддєрьогіна, М.І. Савлука, Д.С. Скотта, А.М. Смулова, Дж.Ф. Синки, В.М. Усоскіна, Т.Дж. Уотшема, В.М. Федосова, В.А.Царькова та інших.

Кредитування за овердрафтом, як юридичних так й фізичних осіб (у т.ч. із застосуванням пластикових карток), є поширеною позичковою операцією в практиці комерційних банків України і досить повно висвітлено в спеціальній літературі [1]. Однак при розгляді процедури даного методу кредитування не розкривається механізм взаємодії залишків, що формуються при цьому у вигляді поточних пасивів і відповідних активів [2]. Однією з проблем у банківській практиці є оцінка обсягу ресурсів, необхідних для забезпечення портфеля кредитування за овердрафтом що у свою чергу, значною мірою визначається «самокредитуванням» клієнтів [3].

Кредитування за системою «овердрафт», або кредитування за овердрафтом, припускає використання клієнтом позикових коштів банку понад залишком коштів на його рахунок в межах визначеної договором кредитування суми (ліміту кредитування), з метою забезпечення фінансування поповнення оборотних коштів протягом визначеного строку. У практиці позичальник має право здійснювати платежі без попереднього повідомлення по мірі платіжних доручень, або з попереднім повідомленням у письмовій формі за один день до оплати пред'явлених платіжних документів. Кошти, що надходять на рахунок, спрямовуються на погашення позичкової заборгованості. Таке погашення проводиться автоматично до закриття операційного дня.

Кредитування за «овердрафтом» набуло широкого поширення внаслідок наявності переваг, як для клієнтів, так і для банку. Для клієнта кредит стає доступним по мірі виникнення потреби в коштах, при цьому оплата за використання позикових коштів проводиться не за величиною встановленого ліміту, а за фактичною величиною позичкової заборгованості. Кредитування розширює можливості фінансування поточної діяльності підприємств або дає управляти величиною позичкової заборгованості або платні за користування позиковими коштами.

Розгляд процесу акумуляції банком коштів та трансформації їх в ресурси вимагає дослідження формування банківських ресурсів або в процесі кредитування за овердрафтом. Необхідно відзначити, що рішення поставленої задачі обумовлено потребою банківської практики. Випадковий характер формування сумарної величини позичкової заборгованості з кредитування за

овердрафтом клієнтів робить проблематичним прогнозування банківських ресурсів. Для цього досліджені процеси формування позичкової заборгованості та залишків на овердрафтних рахунках клієнтів з отриманням відповідних кількісних залежностей як результат взаємодії цих двох потоків.

Перевищення надходжень над використанням коштів банку призводить до формування залишків на поточному рахунку клієнта (кредитовий залишок на рахунку). Банку вигідно кредитування за овердрафтом тому, що по всій сукупності клієнтів, які кредитуються за овердрафтом, створюється стійка база для отримання доходів. Однак кредитування за овердрафтом висуває особливі вимоги до банку стосовно формування ресурсів. У будь-який момент кожен з клієнтів може пред'явити до оплати платіжні документи в межах всього ліміту. Це вимагає підвищеної уваги до стану кореспондентського рахунку банку, з метою виконання без затримок взятих на себе банком зобов'язань. Теоретично всі клієнти можуть одночасно скористатися кредитом і пред'явити до оплати документи в межах суми всіх індивідуальних лімітів.

Формування залишків на поточних рахунках та позикової заборгованості носить імовірнісний характер і при достатній кількості клієнтів, що кредитуються, можна з достатньою точністю стверджувати, що завжди фактичний рівень позичкової заборгованості буде менше сумарної величини встановлених лімітів кредитування за рахунками. Фактична заборгованість визначає реальну потребу банку в ресурсах для забезпечення потреби всіх його клієнтів, що кредитуються за овердрафтом, в межах сумарного ліміту. Необхідність оцінки цього рівня визначає значущість дослідження та актуальність для практичної діяльності банків.

Умовно-постійна складова поточних пасивів займає значну частину ресурсів комерційних банків, яка за своїми параметрами може бути віднесена до стабільних і керованих ресурсів в силу використовується для розміщення в термінові, в тому числі та довгострокові активи. При перекладі клієнтів на кредитування за овердрафтом формування залишків суттєво змінюється. Сумарний ліміт кредитування по системі овердрафт визначається як сума лімітів, встановлених для відповідних позичкових рахунків.

Величини щоденної заборгованості за окремим клієнтського рахунку розподіляються як випадкові величини відповідно по нормальному або близьким до законам розподілу. При цьому по окремому рахунку заборгованість змінюється в межах від нуля до свого максимуму - ліміту кредитування з параметрами (очікування середня величина позикової заборгованості) та (середньоквадратичне відхилення). Аналіз фактичного формування заборгованості показав, що сукупний ліміт «вибирається» в діапазоні 40-70 %. Володіння даних функціональних залежностей дає можливість: прогнозувати рівень необхідних ресурсів для забезпечення кредитування за овердрафтом; прогнозувати з достатньою ймовірністю доходи від даного виду кредитування.

Середній рівень самозабезпечення визначається очікуванням нетто потоку протягом аналізованого періоду, причому, протягом цього періоду

поточні значення нетто-залишку можуть приймати як позитивні, так і негативні величини. Математичне сподівання нетто-потоків визначається як різниця математичних очікувань величин залишків і заборгованості на розглянутому інтервалі і також може приймати позитивне, негативне значення.

У тому випадку, якщо, то забезпеченість ресурсами складе тільки 50%. Якщо ж, то позичкова заборгованість постійно перевищує відповідні поточні пасиви і можна говорити про відсутність самозабезпечення або необхідності постійного залучення для кредитування клієнтів за овердрафтом інших видів банківських ресурсів.

В результаті розгляду формування позикової заборгованості і поточних пасивів як сукупності залишків по рахунках при кредитуванні за овердрафтом можна відзначити, що при цьому можливе формування ресурсів у вигляді поточних пасивів, рівень яких характеризується значеннями коефіцієнта самозабезпечення, а абсолютна величина самозабезпечення визначається математичним очікуванням потоку нетто.

Література

1. Бабенко В., Білик О. Аналіз ефективності діяльності банківських установ на основі кусково-лінійної регресійної моделі // Вісник Національного банку України. – 2015. - №11. – С.60-62.
2. Вожжов А.П. Про рівень «самокредитування» при овердрафті / А.П. Вожжов, О.Грищенко // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. - 2014. - № 6. - С. 102-108.
3. Вожжов А.П. Формування сумарної позикової заборгованості з кредитування за овердрафтом / А.П. Вожжов, О. Грищенко // Банківська справа. - 2004. - №5(6) - С. 87-94.

Коніна М.О., асистент

Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

СУТНІСТЬ ТА НЕОБХІДНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ БЮДЖЕТУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Економічний розвиток підприємств на сучасному етапі характеризується обмеженістю усіх ресурсів і наявністю жорсткого конкурентного середовища. Відповідно призводить до пошуку керівниками ефективних технологій управління, однією з яких є бюджетування. За сучасних умов процес бюджетування на підприємствах у розвинених країнах з ринковою економікою являє собою цілісну, чітко функціонуючу систему безперервного планування, що починається з визначення цілей бюджетування і закінчується контролем його виконання на всіх стадіях. При цьому в західній практиці з метою більш швидкого збору й обробки необхідної інформації й економії часу менеджерів, залучених у процес бюджетування, широко використовуються спеціальні програмні продукти.

Вітчизняна практика трактування бюджету здійснюється шляхом